
AGRICULTURA JUDEȚULUI NEAMȚ ÎN ANII PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

de **Mihai Șurubaru**

Este știut faptul că în timpul Primului Război Mondial s-au cultivat suprafețe de teren mult mai mici ca altădată (tabelul 1), însă importanța producțiilor realizate a fost, mai mare ca înainte. Cum marii agricultori se orientau spre cultivarea îndeosebi a grâului și a secarei, porumbul a fost și atunci cereala cultivată de țărani (peste 95 %). Și la celelalte cereale țărani au cultivat cele mai mari suprafețe, însă ponderea lor nu mai este la fel de mare ca la porumb (92,44 la hrișcă și 55,37 % la mei). Trebuie să facem precizarea că meiul și hrișca se cultivau de obicei după perioade de secetă în timpul semănăturilor de primăvară și pentru hrana țăranilor săraci.

Dintre legumele mai importante trebuie să remarcăm cultivarea fasolei și a cartofilor atât în teren propriu, cât și în porumb. Suprafața totală de 169 ha cultivată cu fasole în teren propriu este de peste 140 de ori mai mică decât cea cultivată cu porumb în care se semăna și fasole (împreună cu bostanii). În ceea ce privește cartofii, raportul este de numai 2,2 ori în favoarea suprafețelor pe care se cultivau cartofi în porumb (868 ha) comparativ cu cele cultivate numai cu cartofi. Se mai remarcă și faptul că țărani cultivau suprafețe mai mari decât marii agricultori atât la fasole, cât și la cartofi.

Alte legume, considerate de bază în alimentație, sunt varza și ceapa, prima fiind cultivată în proporție de aproape 93 %, cealaltă în proporție de peste 96 % de către țărani. Marii agricultori au cultivat suprafețe aproape infime cu aceste legume: 7 ha cu varză și 5 ha cu ceapă. Probabil că o cauză a acestei situații a fost insuficiența brațelor de muncă.

Sfecla de zahăr s-a cultivat pe o suprafață totală foarte mică, doar 7 ha, și numai de către țărani. În schimb, floarea soarelui, necesară în primul rând pentru prepararea untdelemnului, a fost cultivată, pe o suprafață de 68 ha, numai de către marii agricultori. Orientarea gospodăriei țărănești este dată și de raportul dintre in și cânepă. Ambele plante textile au fost cultivate atât de marii

cât și de micii agricultori, însă inul mai mult de primii, iar cânepa de țărani. Ponderile la in au fost de 68 % pentru marii proprietari și de 32 % pentru micii proprietari. Deosebirea esențială este aceea că în timp ce țărani prelucau inul în cadrul industriei casnice, marii proprietari îl vindeau fabricilor textile. Destinația industriei casnice este și mai evidentă la cultivarea cânepii; din cele 392 ha cultivate cu cânepă, 371 ha, adică aproape 95 %, au aparținut țăranilor.

În județul Neamț, viile organizate sistematic pentru producerea vinului au avut o suprafață mică, doar 21 ha, dintre care 19 ha au aparținut marilor agricultori. Țăranii, în schimb, au mai cultivat 5 ha cu vii așa-zise „americane”. Datele prezentate de noi nu exclud, ca și în cazul florii soarelui, ca țărani să fi avut pe lângă casa lor și câțiva butuci de viță de vie. Toate gospodăriile rurale, mari sau mici, au avut pomi fructiferi. Statisticile oficiale din perioada studiată de noi au înregistrat numai livezile de pruni, fructele (perjele) fiind folosite nu doar uscate, ci mai ales pentru producerea țuicii, consumată de țărani în cantități mai mari decât vinul. Dovadă în sprijinul acestei afirmații este și faptul că din cele 392 ha de livezi de pruni, 348 ha (circa 97 %) le-au aparținut țăranilor.

În ciuda tuturor greutăților cauzate de război, activitatea agricolă n-a încetat nici în vara sângeroasă a anului 1917. Totuși, suprafața totală cultivată cu grâu în toamna anului 1916 de către marii agricultori din județul Neamț a fost mai mică chiar și decât cea semănată în toamna anului 1917. Este vorba de 7.212 ha, de pe care s-au obținut 94.573 de hectolitri. La această cantitate s-au mai adăugat 911 hectolitri de grâu de pe suprafața de 142 ha semănată în primăvara anului 1917. Marii proprietari, care n-au semănat seară, au mai obținut, în vara acestui an, 32.298 de hectolitri de orz și orzoaică de pe 2.599 ha, 43.101 hectolitri de ovăz de pe 2.363 ha și 3.495 de hectolitri de rapiță de pe 231 de ha. Datele statistice menționează și faptul că marii agricultori au obținut în vara anului 1917 și 622 hectolitri de in-sămânță, de pe 110 ha, și 1.482 de hectolitri de mazăre de pe 172 ha.

Cantitățile de grâu obținute de țărani în vara anului 1917 au fost mult mai mici decât ale marilor agricultori pentru că și suprafețele semănată au fost mai mici: 1.343 ha semănată cu grâu de toamnă, de pe care s-a obținut cantitatea de 16.675 de hectolitri, și 440 ha semănată cu grâu de primăvară, care au dat 3.756 de hectolitri.

Datele cumulate ne arată o producție totală de grâu obținută în vara anului 1917 de 115.915 de hectolitri, însă din această cantitate marilor agricultori le revenea o pondere de peste 82 %. În schimb, micii agricultori au avut o poziție mai bună la culturile de seară (243 ha de pe care s-au obținut 2.630 de hectolitri), orz și orzoaică (4.576 ha de pe care s-au obținut 55.899 de hectolitri) și ovăz (9.389 ha de pe care s-au obținut 151.174 de hectolitri, de 3,5 ori mai mult decât cantitatea obținută de marii agricultori). La in-sămânță (220

de hectolitri obținuți de pe 51 ha) și la mazăre (524 de hectolitri recoltați de pe 41 Ha) producțiile țăranilor au fost mai mici decât ale marilor agricultori¹.

Datele referitoare la activitatea agricolă din toamna anului 1917 ne arată că s-au semănat 12.365 ha cu grâu, însă marilor agricultori le-au revenit 8.081 ha (circa 65 %), mai mult decât dublul suprafeței micilor agricultori (4.284 ha). În schimb, numai aceștia din urmă au semănat 232 ha cu secară. Rapița și orzul nu s-au semănat deloc².

Ca și în perioada anterioară, și în timpul Primului Război Mondial producția agricolă a depins și de numărul animalelor de muncă. Îndeosebi țăranii au fost preocupați de creșterea lor, căci marii agricultori foloseau într-o proporție însemnată munca, tehnica și vitele țăranilor. Această realitate este demonstrată mai ales de folosirea fânețelor naturale; dintr-un total de 23.697 ha, țăranilor le-au aparținut 20.693 ha³ (peste 87 %). Țăranii i-au devansat pe marii agricultori și la producția medie la ha: 14,6 chintale, față de 13 chintale. Pe suprafețele arătate mai sus marii agricultori au obținut o producție de 39.242 de chintale, iar țăranii 302.920 de chintale, ceea ce înseamnă că producția totală a fânețelor naturale a fost de 342.162 de chintale.

Fânețele artificiale cultivate cu lucernă și trifoi au avut o suprafață de 1.473 ha, dintre care 603 ha au fost cultivate de marii agricultori și 870 ha de către țărani. La suprafețele cultivate diferența nu este foarte mare, însă producția medie la hectar a țăranilor (29,5 chintale) a fost de peste 2.3 ori mai mare decât a marilor agricultori. Aceștia din urmă au obținut o producție totală de 7.220 de chintale, iar țăranii de 25.705 de chintale, rezultând, așadar, o producție totală pe județ de 32.925 de chintale.

În timpul Primului Război Mondial în județul Neamț s-au cultivat, în afară de lucernă și trifoi, și alte fânețe artificiale, însă „Monitorul Oficial” nu precizează ce fel de plante. Constatăm că marii agricultori au cultivat o suprafață mai mare decât țăranii: 635 ha primii și 598 ha ceilalți. Totuși, producția totală a țăranilor (11.731 de chintale) a fost mai mare decât a marilor agricultori (9.006 chintale), deoarece și producția medie la hectar a țăranilor a fost mai mare: 18,7 chintale față de 14,2 chintale cât au obținut marii agricultori.

Pentru hrana animalelor s-au cultivat și rădăcini de nutreț. Raportul este covârșitor în favoarea marilor agricultori, însă suprafețele cultivate sunt infime: 8 ha marii și doar 1 ha micii agricultori. Pe toate cele 9 ha s-au obținut circa 900 de chintale. Trebuie precizat faptul că suprafețele acestea se referă la o cultivare sistematică, nu la cultivarea câtorva rădăcinoase de nutreț în gospodăriile țăranilor.

¹ *Analele statistice și economice*, Iași, anul I, nr. 1, 1918, p. 12.

² *Monitorul Oficial*, nr. 243, din 13 ianuarie 1918, p. 2.687.

³ *Ibidem*, nr. 52, din 31 mai/13 iunie 1918, p. 732.

Avem informații documentare că cel puțin pe marile proprietăți s-au folosit mașini agricole. Existența lor demonstrează că s-au făcut investiții cu scopul unei exploatare de tip capitalist a moșiilor. Ioan Gugie din comuna Dochia, care era român dar se bucura de protecție străină, deținea în 1917, printre altele și 3 locomobile și 2 batoze pentru treierat cereale⁴. Cum acesta deținea și cantități de cereale și fasole, bănuim că el era arendaș de moșie.

Din cauza războiului, exista riscul ca întinse suprafețe de pământ arabil să nu fie cultivate; lipseau și brațele de muncă, dar și banii necesari pentru plata muncilor agricole, cumpărarea semințelor ș.a. Pentru a preîntâmpina o lipsă majoră a alimentelor, ministrul Agriculturii și Domeniilor a făcut o serie de propuneri care au fost incluse în jurnalul nr. 307 al Consiliului de Miniștri din august 1917.⁵ Ministrul și-a justificat propunerile prin faptul că trebuia asigurată hrana armatei și a populației prin realizarea unui maximum de însămânțări, mai ales cu grâu. Agricultorii ezitau să facă investiții pentru cultivarea pământului măcar în măsura anilor normali din cauză că teritoriul țării era considerat zonă de operațiuni militare. Guvernul a hotărât să impună „obligativitatea culturilor potrivit planurilor ce se vor întocmi de consilierii agricoli, ținându-se seama de mijloacele de realizare”. În condițiile excepționale de război, s-a considerat că proprietatea avea o funcție socială; drept urmare, ea trebuia „să servească intereselor comune, să satisfacă necesitățile colectivității naționale”. Pentru a se asigura succesul acestei măsuri, statul trebuia să-i ajute pe agricultori și să le dea avantaje⁶.

Prin art. I al Jurnalului nr. 307 s-a decis ca toate însămânțările, pe toate proprietățile, mari sau mici, prevăzute în planurile de cultură întocmite de consilierii agricoli comunali să fie obligatorii. În planurile întocmite pentru însămânțările din toamna anului 1917 consilierii agricoli trebuiau să prevadă minimum o treime din suprafața arabilă a fiecărei mari proprietăți. Pentru proprietățile agricole mici, care posedau sămânță, consilierii trebuiau să prevadă cel puțin suprafețele însămânțate în toamna anului 1916.

Jurnalul Consiliului de Miniștri avea în vedere, cu precădere, cultivarea grâului. Pentru ca lumea să aibă măcar rația de pâine stabilită prin alte hotărâri guvernamentale, s-a hotărât ca și țăranii care nu cultivau în mod obișnuit grâu să fie „obligați să însămânțeze cantitățile de grâu ce le vor fi distribuite de către consilierii agricoli”, sămânța urmând să fie distribuită prin băncile populare.

Dar sămânța nu se dădea gratuit, ci contra cost. Mulți țărani trebuiau să plătească și lucrările agricole. Cum însă ei nu aveau bani, statul le-a acordat câteva îlesniri de plată. Mai întâi, statul se angaja să avanseze „sume necesare pentru acoperirea cheltuielilor de arătură și însămânțare”, în mod

⁴ *Ibidem*, nr. 300, din 25 martie/7 aprilie 1917, p. 8.176.

⁵ *Ibidem*, nr. 115, din 15/28 august 1917, p. 1166-1167.

⁶ *Ibidem*, nr. 116, din 16/29 august 1917, p. 1179.

diferențiat, astfel: câte 80 de lei pentru fiecare hectar însămânțat în două arături și câte 60 de lei pentru fiecare hectar însămânțat într-o singură arătură. În ceea ce privește sămânța, jurnalul Consiliului de Miniștri preciza că ea trebuia să fie procurată de către cultivatori și numai dacă exista o lipsă constatată de consilierii agricoli, atunci o procura statul cu plată.

Banii primiți de țărani urmau să fie restituiți, fără dobândă, din valoarea recoltei viitoare; statul o plătea în numerar la preluarea ei și din suma rezultată reținea avansurile date. În virtutea avansurilor date, statul avea un drept de privilegiu asupra recoltelor.

O altă înlesnire acordată țăranilor era aceea că ei nu erau obligați să restituie sumele date de stat în situația în care din cauza războiului n-ar fi putut strânge recolta. De asemenea, pentru ca pământurile să poată fi lucrate, statul asigura „mobilizarea pe loc sau concediile agricole permanente proprietarilor, arendașilor, în lipsă administratorilor și personalului agricol constatată indispensabil exploatării moșiilor”. Pentru încurajarea agricultorilor să cultive grâu, s-a hotărât ca de avantajele arătate mai sus să beneficieze și cei care vor face însămânțări în toamna anului 1917 cu mijloacele lor proprii, fără să fi cerut avansuri de la stat.

Articolul IV al jurnalului nr. 307 al Consiliului de Miniștri stabilea pedepse pentru proprietarii care nu-și cultivau pământul, fie că refuzau, fie că și-l părăseau. Aceștia, precum și proprietarii care își înstrăinau gospodăriile, semințele etc., erau considerați ca absenteiști. În tot timpul războiului și cinci ani după încheierea păcii, acești absenteiști erau supuși tuturor dispozițiilor legislative privitoare la ei. Moșiile lor urmau să se cultive de către consilierii agricoli „în contul și profitul statului”. S-a mai prevăzut ca agricultorii care refuzau să cultive suprafețele stabilite de consilierii agricoli să piardă toate avantajele acordate de stat și sancționați conform art. IV. În cazul în care agricultorii care refuzau să cultive pământul ar fi primit avansuri bănești, acestea trebuiau restituite cu o dobândă de 5 % (art. V). De asemenea, agricultorii mobilizați pe loc ori care beneficiau de concedii, pierdeau dreptul mobilizării pe loc dacă nu-și cultivau pământul.

În decembrie 1917 armata a ajuns în situația de a nu-și putea hrăni animalele din lipsă de furaje și grăunțe. De aceea, ca o măsură extremă, Consiliul de Miniștri a hotărât, prin jurnalul nr. 504 din 16 decembrie 1917, să se rechiziționeze întreaga cantitate de orz, ovăz și orzoaică destinate însămânțărilor de la producătorii din zece județe, printre care și județul Neamț. Cerealele urmau să fie ridicate de organele militare și plătite la prețul maximal în vigoare atunci. Pentru justificarea acestei hotărâri s-a avut în vedere faptul că păstrarea grăunțelor destinate însămânțării la producătorii situați în județele din zona de operațiuni ale armatei era imposibilă. De asemenea, turtele oleaginoase, tărâțele și uruiala care puteau fi date limitat ca hrană animalelor, se găseau în

cantități foarte mici. Jurnalul Consiliului de Miniștri lăsa producătorilor cantitățile de grăunțe de orz, ovăz sau orzoaică strict necesare pentru întreținerea animalelor proprii până la 1 iulie 1918⁷. Și pentru animalele producătorilor se socotea rația animalelor armatei conform deciziei ministeriale din 10 noiembrie 1917.

La sfârșitul lunii decembrie 1917, Consiliul de Miniștri a hotărât ca ridicarea orzului, ovăzului și orzoacei de sămânță de la producători să înceapă cu județele unde exista un mare risc de a fi pierdute. În celelalte județe, aceste cereale urmau să se ridice de la producători în funcție de nevoile armatei, avându-se grijă să se lase agricultorilor cel puțin cantitatea de sămânță ce putea asigura județului sămânța. Agricultorilor din județul Neamț trebuia să li se lase 10 vagoane de orzoaică și 20 de vagoane de ovăz⁸.

O problemă greu de rezolvat în timpul Primului Război Mondial a fost aceea a brațelor de muncă necesare în agricultură. Din cauza concentrărilor și apoi a mobilizării unui număr foarte mare de bărbați, s-a simțit o acută lipsă de brațe de muncă. Cum după intrarea țării noastre în război armatele română și rusă, ca și populația civilă, sporită prin numărul mare de refugiați, aveau nevoie de hrană, singura soluție pe care a putut-o adopta guvernul de la Iași a fost aceea a rechiziționării brațelor de muncă⁹. Pământurile trebuiau lucrate prin orice mijloace. Au fost date, totuși, instrucțiuni prin care erau protejate familiile celor mobilizați pe front, îndeosebi cele cu mulți copii, dar ele au fost ignorate de jandarmii satelor care trebuiau să pună în aplicare dispozițiile referitoare la rechiziționarea forței de muncă. Scoaterea la muncă a tuturor celor rămași în sate, bărbați reformați, femei, bătrâni și copii, era justificată de faptul că în aproape toate satele erau mai mulți bărbați mobilizați decât cei care nu puteau lupta pe front. Rechiziționarea forței de muncă s-a făcut mai ales în folosul marilor proprietari. Această realitate este clar exprimată într-un ordin al comandantului garnizoanei din Piatra-Neamț adresat subprefectului plasei Războieni. În acest ordin se aprecia că jandarmii satelor erau îndreptățiți în acțiunile lor de scoatere a populației la munca câmpului, atât cu palmele cât și cu vitele. Subprefectul era rugat să nu-i împiedice pe jandarmi să execute ordinul de rechiziționare a forței de muncă¹⁰. Asemenea evenimente grave, precum războiul, impuneau și măsuri excepționale mai puțin populare.

În afară de legea rechizițiilor, și alte hotărâri ale organelor de stat au prevăzut posibilitatea rechiziționării forței de muncă pentru agricultură. Un exemplu în acest sens este jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 7.143 din 6 august

⁷ *Ibidem*, nr. 224, din 20 decembrie 1917/2 ianuarie 1918, p. 2461-2462.

⁸ *Ibidem*, nr. 232, din 30 decembrie 1917, p. 2550.

⁹ *Lumina*, București, 4 octombrie 1917.

¹⁰ Arhivele Statului, Neamț, *fond Consilieratul agricol Neamț*, dosar 6/1917, f. 331.

1917. S-a dispus ca „toți muncitorii agricoli, bărbați, femei sau copii în vârstă de a munci, localnici sau refugiați, din comunele rurale sau urbane”, să poată fi rechiziționați de prefectul județului ori de comandantul militar, la cererea consilierului agricol, „pentru prestarea de munci agricole de orice natură, ori unde s-ar simți nevoia”¹¹.

Jurnalul Consiliului de Miniștri din 6 august 1917 stabilea faptul că și în condițiile rechiziționării munca era plătită, însă în contul proprietarului sau a arendașului pentru care se făcea munca, după prețurile stabilite de Consiliul Superior al Agriculturii. De asemenea, jurnalul mai stabilea și posibilitatea trimerii în judecată a muncitorilor agricoli rechiziționați care nu se prezentau la muncă, o părăseau fără autorizare ori refuzau cu vădită intenție de a munci. Judecata se făcea de cea mai apropiată curte marțială, cei vinovați fiind pasibili de închisoare de la unul la trei ani, după cum prevedeau codul de justiție militară și art. 45 din legea rechizițiilor.

Ministrul Agriculturii și Domeniilor a motivat în raportul său către rege necesitatea rechiziționării forței de muncă în agricultură prin faptul că ea nu era prevăzută în art. 5 din legea rechizițiilor. Or, criza de brațe de muncă prin care trecea țara nu „asigura strângerea recoltelor și pregătirea producțiilor viitoare”¹².

Aceeași grijă pentru pregătirea lucrărilor agricole viitoare a determinat guvernul să adopte noi măsuri organizatorice. Pentru executarea lucrărilor agricole de primăvară s-a hotărât, prin decizia nr. 18.408, din 4 decembrie 1917, a Ministerului Agriculturii și Domeniilor, ca fiecare județ să fie împărțit în regiuni agricole. Județul Neamț avea patru asemenea regiuni. Fiecare regiune agricolă a fost condusă de un agronom care purta denumirea de „agronom regional”. Toți agronomii regionali din județ trebuiau să lucreze sub directa conducere a consilierului agricol, însă atribuțiile acestora urmau să fie stabilite printr-un regulament special elaborat ulterior¹³.

În încheierea acestor scurte considerații asupra evoluției agriculturii din județul Neamț în anii Primului Război Mondial am dori să realizăm un tablou al situației din anul 1918, așa cum rezultă el din expunerea făcută de prefectul Petru Rosetti-Bălănescu în fața Consiliului General la 15 octombrie. S-a apreciat că „rezultatul cultivării suprafețelor n-a fost satisfăcător”. Plantele, întinderile cultivate și producțiile obținute (medii și totale), ale marilor și micilor agricultori, sunt redată în tabelul nr. 2, cu precizarea că producțiile de toamnă nu erau cunoscute la data întocmirii expunerii. La cereale constatăm aceleași raporturi din anii anteriori, o pondere mai mare a suprafețelor cultivate cu grâu de către marii agricultori, dar suprafețe mai mari cultivate cu secară,

¹¹ *Monitorul Oficial*, nr. 109, din 8/21 august 1917. p. 1112.

¹² *Ibidem*, nr. 116, din 16/29 august 1917. p. 1178.

¹³ *Ibidem*, nr. 214, din 8/21 decembrie 1917, p. 2348.

orz, ovăz și porumb de către țărani. Aceștia din urmă au deținut și cele mai mari ponderi la lucernă și trifoi, alte fânețe artificiale și fânețe naturale.

Referitor la creșterea animalelor, expunerea asupra situației din anul 1918 ne arată că în județul Neamț încă mai existau: 12.261 de cai, 595 de armăsari, 7.196 de boi, 24.709 de vaci, 11.562 de juncani, 9.936 de viței, 137 de tauri, 89.841 de oi, 271 de capre și 16.426 de porci. Valoarea vitelor vândute măcelăriilor în anul 1917/1918, fără cele sacrificate în folosul propriu, a fost de 211.100 de lei. Se aprecia că producția de lână a fost de 114.709 kg, iar valoarea laptelui, untului și brânzeturilor a fost de 1.514.729 de lei. În județ existau 6.895 de știubee românești și 1.108 știubee sistematice, care au produs 20.652 kg de miere de albine¹⁴.

Comparativ cu perioada anterioară, activitatea agricolă din anii Primului Război Mondial a fost mai redusă, însă trebuie să remarcăm faptul că în ciuda tuturor greutăților cauzate de război, agricultura județului Neamț a asigurat minimul de hrană pentru populația sporită cu trupe și refugiați. Dar, ceea ce războiul a amplificat și mai mult a fost dimensiunea social-economică a problemei agrare; amânată și de război, ea a trebuit să fie rezolvată încă din timpul acestuia.

¹⁴ *Ibidem.*

Culturi	Suprafețe	Marii agricultori	Micii agricultori	Totală
		ha	ha	ha
Porumb		1.279	25.384	26.663
Mei		54	67	121
Hrișcă		63	526	569
Linte (legumă)		4	32	36
Bob (legumă)		2	-	2
Fasole în teren propriu		60	109	169
Fasole în porumb		500	23.266	23.766
Cartofi în teren propriu		38	353	391
Cartofi în porumb		17	851	868
Varză		7	89	96
Ceapă		5	129	134
Alte legume		17	184	201
Sfeclă de zahăr		-	7	7
In		110	51	161
Cânepă		21	371	392
Floarea soarelui		68	-	68
Vii pe rod		19	2	21
Vii americane		-	5	5
Livezi de pruni		9	348	357

Tabelul 1. Suprafețele cultivate în anul 1917
 (*Monitorul Oficial*, nr. 24, din 29 aprilie/12 mai 1918, p. 304-305;
 nr. 29, din 5/18 mai 1918, p. 382-383; nr. 40, din 18/31 mai 1918, p. 541;
 nr. 52, din 31 mai/13 iunie 1918, p. 732-733)

Culturi	Marii agricultori			Micii agricultori			Total		
	ha	Producția		ha	Producție		ha	Producție	
		medie	totală		medie	total		medie	total
Grâu	7799	8	65355	3629	9	33649	11428	8	99004
Secară	4	11	44	348	10	3747	352	10	3791
Orz și orzoaică	2190	8	17665	3436	9	31026	5626	8	48691
Ovăz	2583	13	35710	8696	13	120385	11279	13	156095
Porumb	916	-	-	24669	-	-	25585	-	-
Mei (mălai)	71	-	-	8	-	-	79	-	-
Câneță	1	-	-	341	-	-	342	-	-
Floarea soarelui	262	-	-	1	-	-	263	-	-
Fasole în teren propriu	28	-	-	45	-	-	73	-	-
Mazăre	182	-	-	24	-	-	206	-	-
Lințe	-	-	-	12	-	-	12	-	-
Cartofi în teren propriu	21	-	-	349	-	-	370	-	-

Culturi	Marii agricultori			Micii agricultori			Total		
	ha	Producția		ha	Producție		ha	Producție	
		medie	totală		medie	total		medie	total
Sfeclă de zahăr	51	-	-	16	-	-	67	-	-
Hrișcă	20	-	-	432	-	-	452	-	-
Varză	14	-	-	97	-	-	111	-	-
Ceapă	7	-	-	167	-	-	174	-	-
Alte legume	19	-	-	161	-	-	180	-	-
Rădăcini de nutreț	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Lucernă și trifoi	558	-	-	694	-	-	1252	-	-
Alte fânețe artificiale	165	-	-	248	-	-	413	-	-
Fânețe naturale	2368	-	-	16843	-	-	19211	-	-
Vii	19	-	-	9	-	-	28	-	-
Livezi	24	-	-	320	-	-	344	-	-

Tabelul 2. Suprafețe cultivate și producții (în quintale) realizate în anul 1918
 (după P. Rosetti-Bălănescu, *Expunerea situației județului Neamț prezentată Consiliului General în sesiunea ordinară de la 15 octombrie 1918. Situația pe anul 1917/1918, Piatra-Neamț, 1918, p. 5*)

L'AGRICULTURE DANS LE DÉPARTEMENT DE NEAMȚ PENDANT LA PREMIÈRE GUERRE MONDIALE

Résumé

L'auteur présente des informations sur la situation de l'agriculture (sur les plantes et les surfaces plantées) dans le département de Neamț pendant la Première Guerre Mondiale. La base de sa recherche est constituée par les données officielles de l'époque. Il discute, également, des conséquences de la guerre sur la situation de l'agriculture et les mesures prises par le gouvernement pour assurer les besoins alimentaires de la population et l'armée – les facilités accordées aux agriculteurs pour la culture du blé, et les sanctions pour les propriétaires qui refusaient de travailler la terre.